

12. Korte recensies en aankondigingen

Alastair M. Taylor: Indonesian Independence and the United Nations. Londen, Stevens & Sons, 1960, XXIX + 503 pag.

De schrijver van dit boek was lid van het secretariaat van de U.N. Commissie voor Indonesië en is thans hoogleraar te Edinburgh. Het boek behandelt vooral de volkenrechtelijke zijde van het Nederlands-Indonesisch conflict tot en met de soevereiniteitsoverdracht. Daarbij valt het accent op het werk der V.N. en de houding van de verschillende mogendheden tegenover het conflict. Binnenlandse gebeurtenissen, zowel in Nederland als in Indonesië, worden veelal in voetnoten afgedaan. Mede in verband met de hernieuwde belangstelling voor deze periode (men denke aan de discussies in de Internationale Spectator en de N.R.C. over het falen van de besprekingen op de Hoge Veluwe in 1946) is dit boek ook voor Nederlandse lezers een waardevolle aanvulling op de werken van Kahin en Smit.

H. J. HEEREN.

J. J. Spahr van der Hoek, De heidedorpen in de Noordelijke Wouden. Drachten, 1960. 154 blz.

In opdracht van de Fryske Akademy is een aantal jaren geleden begonnen aan een historisch-sociografische verkenning van de Friese Wouden en van de woonkernen in dit vandoosds zo arme gebied. Na lokale studies van K. Sikkema Sr. en Jr. en van L. H. Bouma verschijnt nu een beschrijving van de streek als geheel, waarin op zeer verdienstelijke wijze is getracht, een omvangrijk historisch materiaal met een sociologisch begrippenapparaat te doorlichten en langs de weg van een typologische benadering een beeld van dit zeer aparte gebied op te bouwen. De auteur is hierdoor goeddeels ontkomen aan het gevaar, een historisch rariteitenkabinet te leveren dat uitsluitend voor hem zelf voldoende schonk. In deze vorm is de studie, afgezien uiteraard van allerlei zeer gedetailleerde uitweidingen, ongetwijfeld van nut ook voor de sociologische onderzoeker die deze of overeenkomstige streken tot object van studie zou wensen te maken. De opmerkingen over groeps eigenschappen alleen zijn helaas nog te zeer een herinnering

aan het in de sociologie reeds lang doodgewaande volkskarakter.

H. M. JOLLES

Dr. Bianchi, Strafsancties en geestelijke gezondheid. Oratie V.U., Amsterdam, 1961.

Bianchi heeft met deze Amsterdamse oratie een interessant stuk werk geleverd, dat tot denken zet. Hij plaatst de termen, die in de titel van zijn betoog zijn vermeld, in een overwegend sociologische context. Hij spreekt van anomie (sterk in aansluiting aan Merton, en aangevuld met de tegen-term „eunomie”), over referentiegroepen, over subcultuur, over non- en disfunctionele werkingen, en hij tracht hiermee bepaalde fenomenen en processen, waarvoor de criminoloog zich interesseert, te verhelderen. Het sociologisch begrippenkader is dus duidelijk gehanteerd als explicatief instrument.

Is naar zijn oordeel de criminologie hiermee identiek geworden met de criminele sociologie? Naar mijn indruk is dit inderdaad in sterke mate het geval. Misschien, overigens, niet geheel terecht: want bv. een criminele psychologie wordt door deze wijze van stellen en benaderen geenszins overbodig, en de samenhang tussen beide typen van gegevens zou dan toch bepaaldelijk afzonderlijke studie vereisen.

Intussen mogen we Bianchi erkentelijk zijn voor een program als hier is ontvouwd. Te lang is de sociologie na Bonger in ons land afzijdig geweest bij de studie van criminaliteitsproblemen. Naar mijn oordeel zal de auteur vooral door de disciplinaire geaardheid van zijn toekomstige research moeten duidelijk maken, wat hij met dit program kan bereiken. Betreuren kan men alleen, dat de problematiek der geestelijke gezondheid in de rede nauwelijks aan haar trekken komt. De auteur is overigens blijkbaar attent op de samenhangen, die hier aan de orde kunnen zijn, hetgeen een goede belofte inhoudt.

H. M. JOLLES

Aspects internationaux des Problèmes d'Economie Régionale. Premier Congrès international d'Economie Régionale, Ostende 7-11/IX/1958, Bruxelles 12/IX/1958, Editions de l'Institut de Sociologie Solvay, Bruxelles, 1959, 538 pp.

In aansluiting op de Brusselse Wereldtentoon-

stelling van 1958 is te Oostende en Brussel een congres over het in de titel genoemde thema gehouden, waarbij ook ons land goed was vertegenwoordigd.

Wat werd nu echter met deze internationale aspecten bedoeld? De regionale economiebevordering oftewel streekontwikkeling als algemeen en dus internationaal verschijnsel? Ofwel de weerslag van deze streekontwikkeling — veelal een ietwat kunstmatige en soms zelfs protectionistische affaire — op de internationale economie?

Ik heb de indruk, dat de Nederlandse deelnemers — die overigens zeer doorwrochte mededelingen hadden ingezonden — van de eerste opvatting zijn uitgegaan, terwijl de verdere opzet van het congres veeleer de indruk wekt, dat bij de organisatoren de tweede opvatting heeft voorgezeten.

Door een en ander zijn de Nederlanders meer in planologisch en sociografisch vaarwater terecht gekomen, terwijl voor de initiatiefnemers de economische problematiek op de voorgrond heeft gestaan. Ook dat is echter sociografisch en planologisch een uiterst belangwekkend probleem, waarbij de vraagstelling dan luidt: „zou men de huidige streekontwikkelingsprojecten ook ten uitvoer leggen, indien de nationale grenzen niet bestonden?” M.a.w.: moet men de streekontwikkeling niet zien in het kader van een economisch geïntegreerd Europa? En dan botsen internationale economische criteria op nationale sociale, waarmede weer de hele migratie-problematiek samenhangt.

Daaraan is dit congres helaas niet toegekomen.

H. D. DE VRIES REILINGH.

Soziologie und moderne Gesellschaft. Verhandlungen des vierzehnten deutschen Soziologentages vom 20. bis 24. mai 1959 in Berlin. Ferdinand Enke Verlag - Stuttgart 1959, 250 blz. Het boek is een heterogeen en zeer uiteenlopend geheel van voordrachten: van „Soziologie und Philosophie” tot „Das Königtum der Bolivia”, waarmee tegelijk gezegd is dat een behoorlijke bespreking onmogelijk is. Interessant is het forum over Duitslands bijdrage tot de sociologie.

Onze landgenoot Beerling heeft daarbij het bescheidenste standpunt ingenomen, maar de beste beschouwing geleverd. Wonderlijk is de bijdrage van Ginsberg over „A theory of social

development”, die niets met het onderwerp had te maken. Misschien was het wel te veel gevraagd van een Engelsman. De zeven lezingen van gemiddeld drie pagina's over industriële sociologie berusten niet op eigen onderzoek en geven wat beschouwingen, vooral over hiërarchie, gezag en discipline. De artikelen over godiensociologie van Goldschmidt en Neundörfer zijn belangrijk beter. De eerste beschrijft de stand van zaken en vat die op p. 152/3 voortreffelijk samen. De rest van het boek bevat een groot aantal papers van twee of drie bladzijden. Die van Adorno over de theorie der Halbbildung (p. 169-191) moet afzonderlijk worden genoemd, een boeiend verhaal, dat meer diepte zou hebben gekregen — en meer sociologisch zou zijn geworden — indien dit verschijnsel systematisch in het kader van emancipatieprocessen was gezien.

G. KUIPER Hzn.

M. van Veldhuizen, De leuning is gebroken. Een kleuterdagverblijf in een volkswijk. Van Gorcum & Comp. N.V. - Assen 1960, 91 blz. Het boekje heeft geen wetenschappelijke pretenties. Het verschaft een journalistieke beschrijving van een kleuterdagverblijf en geeft zo een aardig inzicht in zulk een verblijf, alsmede over wie er in worden geplaatst en waarom.

N. Speijer, Het sociaal psychiatrisch profiel. Openbare Les Leiden, N.V. Mouton & Co. - 's Gravenhage, 1960, 21 blz.

De les handelt in hoofdzaak over de milieu's van de patiënt, wonen, werken, vrije tijd en de beschermende dito's, zoals zij in allerlei combinaties voorkomen. Irriterend is dat de auteur vele namen noemt, maar nergens precies verwijst.

F. de Miranda, Het meisje bij pedagogische verwaarlozing of maatschappelijke verwildering. Serie Acta paedagogica Ultrajectina. J. B. Wolters - Gronigen, 1960, 61 blz.

Het boek handelt over de lichamelijkeheid van het meisje, die in een „heb”-relatie tot „maatschappelijke verwildering” kan leiden. Hoe die zich uit, heeft de meeste ruimte ingenomen; over de rol van de pedagogiek gaat het nauwelijks. Concrete situatietekening, die de socioloog zou interesseren vindt men er niet in. Overigens een boeiende beschouwing.